

ILUARSIISSUT

Ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaata 30. April 2019-imeersup taartissaa (kapitali 4-mi oqaaseqatigiit kingulliit piissapput inassuteqaatinullu tunngatillugu allannguisoqarluni)

Arnat naartusut erninissaannut sapaatip akunneri sisamaannangortut tagginneqarneraniit naartunerminnut atatillugu sulinnigiffeqartalernissaat pillugu Naartunermi, erninermi meeravissiarartnermilu sulinnigiffeqartarneq ullormusiaqartarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaata nr. 14-p, 7. december 2009-imeersup allannguutissaanik saqqummiusseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.
(Inatsisartunut ilaasortamit, Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraatit, saqqummiunneqartoq)

pillugu

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerreqarneranut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini makku ilaasortarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Laura Táunâjik, Siumut, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Stine Egede, Inuit Ataqtigiit, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Karl-Kristian Kruse, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Nivi Olsen, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Malene Vahl Rasmussen, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Mikivsuk Thomassen, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Aqqa Samuelson, Inuit Ataqtigiit

UPA 2019-imi ulloq 11. april 2019-imi siullermeerinninnerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut sukumiisumik misissorpaa.

1. Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Sulinnigiffeqarneq Naartunermilu ullormusiat, sulinnigiffeqarneq meeravissiaqalerneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 14, 7. december 2009-meersup allanngortinneqarnissaa siunnersuuteqartup kissaatigaa, taamaaliornikkut naartusut erninissaannut sapaatip akunneri

sisamaannangortut tagginneqarneraniit naartunerminnut atatillugu sulinnigiffeqartalernissaat qulakkeerneqarsinnaaqqullugu.

2. Siunnersuutip Inatsisartunit siullermeerneqarnera

Siunnersuummi siunertarineqartoq Inatsisartunit tunngaviusumik tapersersorneqarpoq. Taamaattoq siunnersuut ilusimisut iluseqartoq tamakkiisumik taperserneqanngilaq. Naalakkersuisut ilaqtariinnut politikissatut siunnersuutiginiagaat, ilaatigut naartunermit, sulinnigiffeqarnermut, meeravissartaarnermut atatillugu sulinnigiffeqartarlernissaq ullormusianullu tunngatillugu inatsisissatut siunnersuutip piviusunngortinneqarnissaata utaqqimaarneqarnissaa kissaatigineqarmat.

3. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

3.1 Naartunermit atatillugu sulinnigiffeqartarneq

UKA2018-imi imm. 106 Ilaqtariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap suliaraa, matumani angajoqqaat sulinnigiffeqartarnerat pillugu inatsisitigut aalajangersakkap sivitsorneqarnissaa akuerineqarpoq. Siunnersuut una UKA2018/106-imit allaaneruvoq. Taamaaliornikkut angajoqqaat sulinnigiffeqartarnerat angajoqqaanit avinneqarsinnaassaalluni, nunatsinnilu sulisartunut amerlasuunut isumaqatigiissut naapertorlugu akissarsiaqarfiussanani¹. Siunnersuut manna ernivissatut ulluliussaq tikillugu sulinnigiffeqarnissamut tunngassuteqarpoq, tassa “naartunermit atatillugu sulinnigiffeqartarneq”-mik taallugu. Piffissami tassani sulisartut amerlanersaat isumaqatigiissuteqarlutik² atorfinissimasut aningaasarsiaqartinneqartarput, soorluttaaq naartunermit atatillugu sulinnigiffeqartarneq naartusunut anaanaasumut taamaallaat attuumassuteqarluni, taamaattumillu suaassutsimik immikkoortitsisuulluni.

Ullumikkut isumaqatigiissutit ilusiligaasimanerat naapertorlugu, siunnersuummik matuminnga akuersisoqassappat sulisitsisunut ataasiakkaanut aningaasaqarnikkut kinguneqartussaassaaq, isumaqatigiissuteqarneq naapertorlugu kommunini sulisunut akissarsialinnut sanilliullugit. Angajoqqaat isumaqatigiissutit naapertorlugit imaluunniit atorfininnermi atugassarititasunik immikkut isumaqatigiissuteqanngitsut naartunermi, erninermi sulinnigiffeqarnermi imaluunniit angajoqqaatut sulinnigiffeqarnermi aningaasarsiaqarnissamut pisinnaatitaaffeqanngitsunut, taarsiullugu erninermut atatillugu ullormusiaqalernissaq qinnutigisinnaavaat.

3.2 Peqqinnissamut ilaqtariinnermullu politikkimut tunngasut

---

¹ Isumaliutissiisummi matumani isumaqatigiissutitaqanngitsumik sulisut nassuiaatigineqanngillat, taakku immikkut isumaqatigiissuteqarnikkut atorfinitsinneqarmata. Taamaattoq immikkut isumaqatigiissuteqarlutik ilinniagaqaratik sulisut naartunermi, erninermi imaluunniit angajoqqaatut sulinnigiffeqarnerminni akissarsiaqarsimanaviannngitsut naatsorsuutigineqarpoq. Akerlianilli pisortani atorfeqarlutik sulisut ilinniarsimasut sulinnigiffeqarnermi nalaani tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit aningaasarsiaqarnissaminut pisinnaatitaaffeqartut naatsorsuutigineqarpoq.

² Tak. Isumaqatigiissutit tamanit takuneqarsinnaasut misissorneqarneri

Pineqartumi suliassat, ataqatigissaarinerit aamma peqqinnissakkut unammilligassat inatsimmi matumani peqquataasinnaasut ataatsimiititaliamit iluarisimaarneqarput. Taamaalilluni ernivissatut ulluliussap iluani arnaq sapaatit akunnerinik pingasunik sioqqutsilluni ernisimappat “nalinginnaasutut” isigineqartarpoq, tamanna arlaleriarlugu tunngavilersuutigalugu siunnersuummi qitiutillugu oqaatigineqarpoq. Naartunermut atatillugu sulinngiffeqareermermi “erninermi sulinngiffeqarneq aallartittarpoq”. Arnaq ullormi erninerminiit sapaatit akunnerinik 15-inik sulinngiffeqarnissaminut piginnaatitaaffeqarpoq³. Tassa arnaq sapaatip akunnerini 37+0-p aamma 39+6-p akornanni ernisimaguni ataatsimut isigalugu sapaatit akunnerinik marlunnik annaasaqassaaq. Taamaalilluni nunanut avannarlernut sanilliullugu naartunermi sulinngiffeqartarnerup sivisussusaa ataani allassimasuni takuneqarsinnaasunut Kalaallit Nunaat allaanerumik inissisimavoq:

Nalunaarsuiffik 1 – *Nunani Avannarlerni naartunermi sulinngiffeqartarnerit*⁴

Finland/Åland	Sap. ak. 5-8
Norge	Sap. ak.3-12
Sverige	Minn. sap. ak. 7
Danmark	Minn. Sap. ak. 4
Island	Ann. qaammat
Savalimmiut	Sap. ak. 4
Kalaallit Nunaat	Sap. ak. 2

Pisinnaatitaaffigalugu naartunermi sulinngiffeqarnissaq sioqqullugu naatsorsuutigalugu arnat ernisinnaasarnerat ajornartorsiutaasoq Naalakkersuisut ilanngullugu tapersermassuk ataatsimiititaliamit pitsaasutut isumaqarfigineqarpoq. Matumani arnanut erninermut/sulinngiffeqarnermut atatillugu peqqinnissaqarfiup ullumikkut neqeroorutigisartagai pissutigalugit illoqarfigisamit aallartariaqartunut taamaallaat atuunnani, arnanullu naartusunut meerassaannullu suli inunngunngitsunut atuutissalluni.

3.3 *Ilaqutariinnut politikikkissaq*

Naalakkersuisut akissuteqaamminni ima allapput:

”Siunnersuutissamut atatillugu Naalakkersuisunit, pitsanngorsaanerit allat suut pisariaqartinneqarnerisut isiginiarneqarsimavoq, taamaasilluni erninissap qanillinerani aamma ernereernerup kingorna ilaqutariit atugaat pitsaanerulersinneqassapput.”

(Ataatsimiititaliap erseqqissaanera)

³ Tak, Naartunermi, erninermi meeravissartaarnermilu sulinngiffeqartarneq aamma ullormusiat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 14, 7. december 2009-meersumi § 7, imm. 2.

⁴ Tak, www.norden.org. (Napparsimanermut imaluunniit suliffimmi avatangisunut atatillugu immikkut pisinnaatitaaffiit eqqarsaatiginagit takussutissiaq suliaavoq.)

Ilaqutariit ataatsimut isigalugu erninissap tungaanut (kingornalu) pissutsit pitsanngorsarneqarnissaanut qulaani issuarneqartutut piumassuseqarlutik Naalakkersuisut oqaaseqarnerat pitsaasutut ataatsimiititaliamit isumaqarfigineqarpoq.

Naartunermut, erninermut meeravissartaarnermullu atatillugu sulinngiffeqartarneq pillugu qulaani taaneqartoq Inatsisartut inatsisaat nutaaq tusarniaassutigineqarluni ulloq 10. april 2019-imi Naalakkersuisunit nassiunneqarpoq. Naartunermut, erninermut meeravissartaarnermullu atatillugu sulinngiffeqartarneq pillugu Inatsisartut inatsisissaattut nutaatut Naalakkersuisut siunnersuut saqqummiussaas, aalajangersakkani atuuttuni naartunermi sulinngiffeqartarnermut tunngassuteqartut ingerlateqqiinnarneqartut siunnersuummik misissuinermi paasineqarpoq. Taamaalilluni naartunermut atatillugu sulinngiffeqartarnissamut tunngatillugu siunnersuummi matumani Naalakkersuisunit saqqummiunneqartoq ilaqutariinnut politikkip ilaa siunertarineqartoq ilaasorinangilaq. Taamaalilluni aalajangiiffigisassatut siunnersuut una ilusimisut iluseqartillugu akuerineqassappat Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuutaannut missingiusiaq suliarineqareersoq ilaneqartariaqassaaq, tamatumunnga atatillugu nutaamik tusarniaassutigineqarnissaanik, imaluunniit pineqartumi inatsimmut atuuttumut allannguutissatut immikkut siunnersuusiortoqatariaqalissaaq.

4. Siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassai

Inatsisartut suleriaasianni § 33, imm. 1-imi allassimavoq aalajangiiffigisassatut siunnersuutip piviusunngortinneqarnissaanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai siunnersuummut tunngavilersuutinut allanneqassasut.

Iluserisassatut piumasaqaataasoq siunnersuuteqartumit naammassineqarsimavoq, tassungalu tunngasoq siunnersuummi allassimasoq ataatsimiititaliap innersuussutigaa.

Naalakkersuisut paasissutissiinerat aallaavigalugu allannguinnissap kissaatigineqartup atuutilersinneqarnissaanut ukiumut 3,9 millioninik akeqassasoq siunnersuuteqartup saqqummiuppaa.

5. Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup oqaatigissavaa:

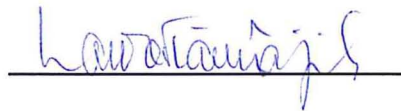
Siunnersuut ilusimisut iluseqartillugu akuerineqarpat, siunnersuummik Inatsisartuni suliarineqartussamik Naalakkersuisut saqqummiussaasappat, taamatuttaaq aningaasalersornissaa aningaasanut inatsisissamut ilanngunneqarumarluni. Siunnersuut una siusinnerpaamik 2020-imi piviusunngortinneqarsinnaammat naalakkersuinikkut suliaqarnermi eqqumaffigineqarpoq.

Isumaliutissiisummi nassuiaatigineqartut pineqartumut siunnersuut pillugu Naalackersuisunit maannakkut tusarniutigineqarmat ataatsimiititaliamit eqqumaffigineqarpoq. Siunnersuut ilusimisut iluseqartoq naartunermi sulinngiffeqartarnej pillugu naalackersuinikkut anguniakkanut tamakkiisumik naapertuutinngikkaluartoq. Siunnersuut tunngavilersorluarneqarsimasoq, ersersitsilluartoq aamma naalackersuinikkut anguniakkanut tulluortoq, kingorna piviusunngortinneqartariaqartoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Taama oqaaseqarluni siunnersuut ilusimisut iluseqartoq akuerineqassasoq ataatsimiititaliap isumaqatigiittup inassutigaa.

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisumilu allassimasunut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

Laura Táunâjik
Siulittaasoq

Stine Egede
Siulittaasup tullia

Karl-Kristian Kruse

Nivi Olsen

Malene Vahl Rasmussen

Mikivuk Thomassen

Aqqa Samuelsen